

Morfologická variantnosť tvarov životných maskulín v nominatíve plurálu

Miroslava Kyseľová

Inštitút slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií (študentka),
Filozofická fakulta, Prešovská univerzita, Prešov

Neistota pri tvorení tvarov životných maskulín v N pl. a z toho vyplývajúce varírovanie koncoviek *-i/-ovia* a *-i/-ia* v tomto páde býva nezriedkavou súčasťou bežnej jazykovej praxe používateľov spisovnej slovenčiny. Pomerne dynamický pohyb v systéme skloňovania týchto substantív v N pl. na synchronnej úrovni i v diachrónnom priereze patrí opodstatnene k tým morfológickým javom, na ktorých skúmanie sa slovenská lingvistika zameriava už dlhodobo. Zvlášť pertraktovaniu problematiky skloňovania maskulín zakončených na *-ca*, príp. na *-graf* a *-nóm*, sa od sedemdesiatych rokov 20. storočia venoval značný priestor na stránkach popredných jazykovedných časopisov, a to predovšetkým v súvislosti s upozorňovaním na čoraz intenzívnejší proces zblížovania vzorov *chlap* a *hrdina*. Vzhľadom na snahu zachovať kontinuitu výskumu otvára sa v súčasnosti potreba opäť zacieliť pozornosť na synchronný reálny stav deklinácie životných maskulín v N pl. v jazykovej praxi národného jazykového spoločenstva a konfrontujúc ho s vedeckými zisteniami vzťahujúcimi sa na predchádzajúce vývinové obdobie, vytvoriť bázu pre exaktnú deskripciu tejto oblasti deklinácie v súčasných gramatických opisoch a kodifikačných prácach.

Cieľom nášho príspevku je ponúknuť prezentáciu parciálnych výsledkov sociolingvistického výskumu¹, ale aj pokúsiť sa o sociolingvistickú interpretáciu vyhodnotených údajov, zohľadňujúc vybrané demografické parametre (regionálna príslušnosť, vek, prípadne vzdelanie a zamestnanie respondentov) a porovnávajúc získané údaje so stavom v súčasnej kodifikácii.² Pre vytvorenie komplexnejšieho pohľadu na skúmanú problematiku konfrontujeme výskumné údaje tiež s relevantnými jazykovednými prácami, ktoré obohacujú vytvorený obraz skloňovania životných maskulín v N pl. o diachrónny rozmer.³

Do dotazníka, prostredníctvom ktorého sa realizoval výskum zacielený širšie aj na deklináciu neživotných maskulín, feminín a neutier, bolo zahrnutých 12 viet s 12 životnými personálnymi maskulínami (*zlatokop*, *muž*, *kartograf*, *cynik*, *klasik*, *vnuk*,

¹ Rozsiahly výskum orientovaný na komplexné zistenie stavu substantívnej deklinácie v súčasnom jazykovom úze bol uskutočnený v r. 2006. Charakteristika jeho cieľa, metodologických východísk a štruktúry výskumnej vzorky (pozostávajúcej z 1000 respondentov) je predmetom samostatného príspevku realizátorky výskumu L. Ološtiakovej.

² Vychádzame z kodifikácie v *Krátkom slovníku slovenského jazyka* (2003) a v *Pravidlách slovenského pravopisu* (2000).

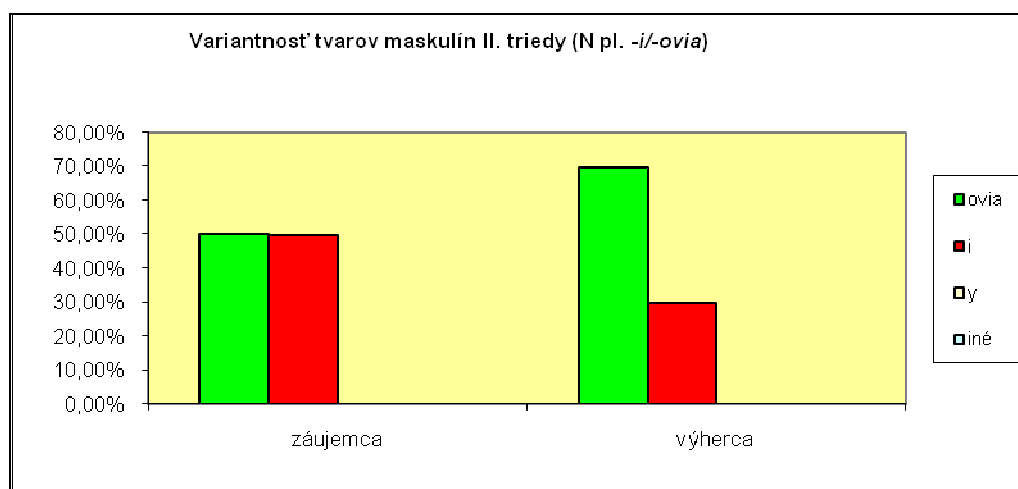
³ Opierame sa o *Morfológiu slovenského jazyka* (1966), zistenia L. Dvonča (1978, 1984) a J. Bosáka (1992).

ekonóm, poslan, záujemca, výherca, dedič, pohan), uvedenými vo vetách v základnom tvare (N sg.), z ktorých mali respondenti vytvoriť príslušný tvar N pl.⁴

Sledované maskulína pre potreby prehľadnejšieho spracovania delíme v príspevku na tri skupiny na základe ich príslušnosti k deklinančným triedam a typom, vymedzeným v novom deklinančnom systéme slovenských substantív (Sokolová, 2007). Údaje o percentuálnom pomere koncoviek pri jednotlivých maskulínach sú ilustrované príslušnými grafmi.⁵

1 Maskulína II. triedy (G sg. -u)

Zameriavame sa na interdeklinačný pohyb⁶ na úrovni diferencujúcej morfy v N pl. medzi vzormi *futbalista – hrdina*, t. j. **variantnosť tvarov v N pl. s koncovkami -i/-ovia**.

V prípade tvarov N pl. slov *záujemca, výherca* zaradených do tejto skupiny priniesol výskum pozoruhodné výsledky, vypovedajúce o značných diskrepanciách medzi jazykovým úzom a súčasnou kodifikáciou. Tá totiž aj napriek viacnásobnému a dlhodobému poukazovaniu na progresívnosť morfémy *-i*⁷ uvádza len tvary *záujemcovia* a

⁴ V dotazníku sa teda nenachádza viac významovo alebo štýlovo odlišených viet pre doplnenie diferencovaných tvarov toho istého substantíva. Výsledky výskumu tak neponúkajú informácie o stylistickej alebo sémantickej diferenciacii morfológických variantov týchto substantív.

⁵ Vzhľadom na to, že v odpovediach respondentov sme identifikovali aj tvary s koncovkou z iného pádu alebo čísla, resp. tvary s ortograficky nesprávnou koncovkou -y, súčet percentuálnych hodnôt pri variantných tvaroch jednotlivých maskulín je vo väčšine prípadov nižší než 100 %.

⁶ Termín *interdeklinačný pohyb* ako pohyb medzi vzormi v rámci tried (jeden z jestvujúcich prienikov v deklinácii) uvádza L. Gianitsová-Ološtiaková (2006).

⁷ Na produktívnosť morfy *-i* v sledovanom páde pri slovách na *-ca* upozornil L. Dvonč v rámci diskusie prebiehajúcej na stránkach *Slovenskej reči* v r. 1978 (s. 227) a opätovne v monografii *Dynamika slovenskej morfológie* (1984, s. 29). Podobne i sociolingvistický výskum z r. 1989 ukázal, že tvar s koncovkou *-i* pri slove *záujemca* je v jazykovej praxi prefero-

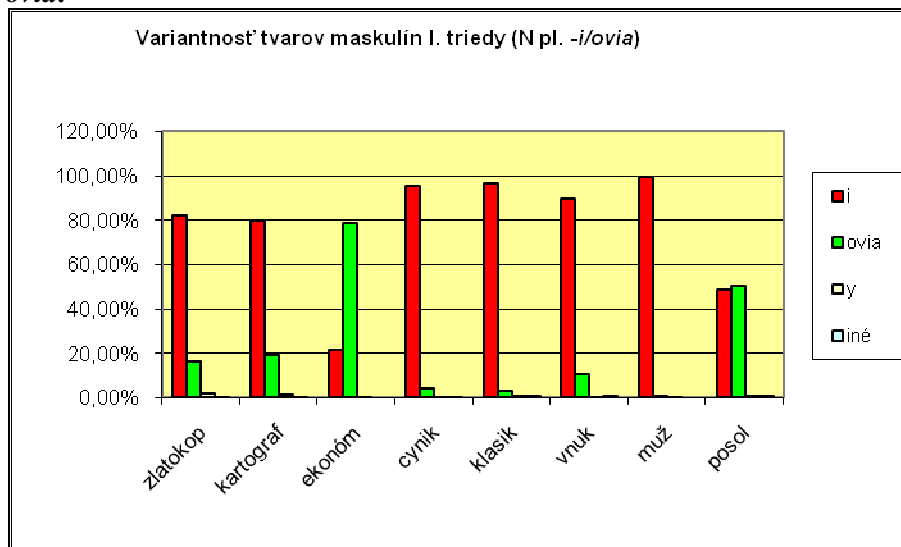
výhercovia.. Na existenciu morfolologickej dubletnosti v N pl. týchto slov pritom upozornila už *Morfológia slovenského jazyka* (1966, s. 87; ďalej MSJ). *Slovník slovenského jazyka* dokonca kodifikoval pri slove *záujemca* len tvar s koncovkou *-i*.

Nekodifikovaný tvar *záujemci* v našom výskume uviedlo až 49,9 % respondentov (*záujemcovia*: 50,1 %), podobne nekodifikovaný tvar *výherci* zvolilo pomerne vysoké percento respondentov (29,9 %; *výhercovia*: 69,8 %). Z hľadiska príslušnosti používateľov jazyka k jednotlivým makroareálom tvar oboch slov s *-i* mierne prevažoval v odpovediach respondentov zo stredného (*záujemci*: 56,8 %, *výherci*: 33 %) a západného Slovenska (*záujemci*: 56,4 %, *výherci*: 36,5 %) a z hľadiska veku koncovku *-i* v oboch prípadoch volili vo väčšej miere respondenti nad 45 rokov (*záujemci*: 61 – 99 rokov – 62 %; 46 – 60 rokov – 61 %; *výherci*: 61 – 99 rokov – 34 %; 46 – 60 rokov – 35 %).

Na druhej strane kodifikovaný tvar *záujemcovia* sa v nadpolovičnej väčšine spomedzi troch makroareálov vyskytol iba pri respondentoch z východu (z celkového počtu respondentov z východu až 60 % sa rozhodlo pre tento tvar) a spomedzi vekových skupín iba pri respondentoch vo veku 20 – 30 rokov (60,9 %) a 0 – 19 rokov (50 %). Tvar *výhercovia* bol z hľadiska regiónov najpreferovanejší opäť na východnom Slovensku (78,2 %) a najčastejšie ho aplikovali respondenti vo veku 31 – 45 rokov (73,9 %) a 20 – 30 rokov (72,4 %).

2 Maskulína I. triedy (G sg. -a)

Pozorujeme interdeklinačný pohyb na úrovni diferencujúcej morfy v N pl. medzi vzormi *chlap – syn* (*chlapec – svedok*), t. j. **variantnosť tvarov v N pl. s koncovkami *-i/-ovia***.

vanejší než tvar s koncovkou *-ovia* (percentuálny pomer *-i* : *-ovia* bol 72 % : 26,1 %) (Bosák, 1992, s. 339).

Konštatácie o progresívnosti morfémy *-i* na úkor morfémy *-ovia* v N pl. **maskulín zakončených na *-nóm* a *-graf*** (napr. MSJ, 1966, s. 82; Dvonč, 1978, s. 230; Dvonč, 1984, s. 24) podporuje aj súčasná kodifikácia, ktorá uvádza pri slove *ekonóm* dvojtvar s primárnym postavením *-i*. V *Krátkom slovníku slovenského jazyka* (ďalej KSSJ) pri slove *kartograf* s jedinou morfémy *-i* v N pl. sa variantnosť nekodifikuje, ale v *Pravidlách slovenského pravopisu* (ďalej PSP) sa kodifikuje variantnosť v poradí prípon *-i/-ovia*.

Avšak už výsledky sociolingvistického výskumu z r. 1989 zásadne zrelativizovali všeobecnú platnosť predchádzajúceho konštatovania o progresívnosti *-i*, pretože pri slove *ekonóm* až 63 % respondentov uprednostnilo tvar s „neproduktívnou“ morfémy *-ovia* (Bosák, 1992, s. 340). Výsledky nášho výskumu v tomto prípade afirmatívne nadväzujú na predošlý údaj, tvar *ekonómovia* totiž vytvorila prevažná väčšina respondentov (78,4 %; *ekonómi*: 21,4 %). Na druhej strane pri substantíve *kartograf* je kvantitatívny pomer medzi variantnými koncovkami opačný (*-i* aplikovalo 79,7 %). 18,9 % respondentov, ktorí uviedli tvar *kartografovia*, však nepovažujeme za úplne irelevantný percentuálny údaj na to, aby sme vo vzťahu ku kodifikácii neuvažovali o variantnosti.

Vyhodnotenie demografických parametrov znova potvrdzuje, že morféma *-ovia* je z hľadiska makroareálov o čosi viac uplatňovaná na východe Slovenska (z celkového počtu respondentov z východu tvar *kartografovia*: 23 %, tvar *ekonómovia*: 81,6 %) a morféma *-i* na západe (tvar *kartografi*: 86,4 %, tvar *ekonómi*: 23,2 %).

Predpokladajúc širšie uplatňovanie maskulína *kartograf* len v komunikačnej sfére istých špecifických profesijných skupín alebo vrstiev s istým typom vzdelania, uvádzame aj percentuálne vyhodnotenie odpovedí podľa kategórií rozličného vzdelania a povolania. Kodifikovaný tvar *kartografi* najviac prevažoval v skupine respondentov s VŠ humanitným vzdelaním (89 %). Z nich 69,2 % boli respondenti pracujúci v oblasti školstva, vedy, médií, sociálnych služieb, športu, umenia a zdravotníctva. Pomer percentuálnych hodnôt z ostatných skupín vzdelania je však celkovo vyvážený (VŠ nehumanitné: 78,3 %, SŠ s maturitou: 80,7 %, SŠ bez maturity: 81,1 %, ZŠ: 78,7 %). Tvar *kartografovia* mal len o málo výraznejšie zastúpenie v skupine respondentov so ZŠ vzdelaním (20,8 %) a VŠ nehumanitným vzdelaním (19,3 %). Minimálne rozdiely medzi kvantitatívnymi údajmi nám teda nedovoľujú konštatovať, že sa preukázala tendencia preferovať jeden z variantných tvarov tohto maskulína nevyhnutne v závislosti od druhu vzdelania.

Pri skloňovaní slova *ekonóm* sa pre tvar s koncovkou *-i* rozhodlo najviac respondentov v kategórii SŠ bez maturity (až 32,8 %) a potom v kategórii ZŠ (23,8 %). Tvar *ekonómovia* získal najväčší počet preferencií v skupine respondentov s VŠ nehumanitným vzdelaním (89,2 %), ďalej s VŠ humanitným (87,7 %) a vzdelaním SŠ s maturitou (85,8 %). Z aspektu povolania bol tvar *ekonómi* najpreferovanejší v skupine respondentov pracujúcich v oblasti podnikania, remesla, obchodu, služieb a poľnohospodárstva (35,6 %), tvar *ekonómovia* najviac dominoval v odpovediach respondentov z oblasti administratívy a financií (87,6 %) a tiež z oblasti školstva, vedy, umenia, médií, sociálnych služieb, zdravotníctva (86 %).

V otázke deklinácie maskulín *muž*, *zlatokop*, *vnuk*, *cynik* a *klasik* vo vzťahu ku kodifikácii, ktorá pre tieto slová vymedzuje dvojtvary s koncovkami *-i/-ovia*, stojí za povšimnutie skutočnosť, že až prekvapujúco nízke percento respondentov aplikovalo

v uvedených slovách koncovku *-ovia* (*mužovia*: 0,7 %, *zlatokopovia*: 16 %, *vnukovia*: 10,1 %, *cynikovia*: 4,2 %, *klasikovia*: 2,7 %).

Vysoký percentuálny rozdiel medzi koncovkami *-i/-ovia* je najtransparentnejší v deklinácii maskulína *muž*. V našom výskume takmer 100 % respondentov uviedlo tvar *muži* (99,2 %), pritom tvar *mužovia* (0,7 %) sa vo väčšej miere vyskytol len v skupine respondentov zo západného Slovenska (1 % – 4 respondenti). Z hľadiska veku sa tvar *mužovia* vo väčšom rozsahu objavil v skupine **nad 60 rokov** (57,1 % z celkového počtu respondentov, ktorí uviedli tvar *mužovia*). Výpovednej hodnote tohto faktu prikladáme osobitný význam v súvislosti s otázkou **štylistickej diferenciácie** tvarov substantíva *muž*, predpokladajúc vyššiu frekvenciu tvaru *mužovia* v náboženskej komunikačnej sfére.⁸ Domnievame sa totiž, že v prípade náboženského registra možno uvažovať o častejšom používaní tvaru *mužovia* práve skupinou ľudí vyššej vekovej kategórie.

V súvislosti s otázkou interdeklinačného pohybu v skloňovaní slov *cynik*, *klasik* na úrovni diferencujúcej morfy v N pl. výsledky výskumu jednoznačne poukazujú na dominantné využívanie tvarov s koncovkou *-i* (*cynici*: 95,4 %; *klasici*: 96,2 %).⁹ Ukazuje sa, že interdeklinačný pohyb tvarov týchto maskulín medzi vzormi *chlap* – *syn* v N pl. je dynamickejší v rečovej praxi používateľov vo veku nad 60 rokov (*cynikovia*: 61 rokov a viac: 10,2 %, 20 – 60 rokov: 3,2 %, do 19 rokov: 4,2 %; *klasikovia*: 61 rokov a viac: 9,3 %, 20 – 60 rokov: 1,9 %, 0 – 19 rokov: 2 %). Rovnako aj pri skloňovaní maskulína *vnuk* (*vnukovia*: 10,1 %, *vnuci*: 89,3 %) sme zaznamenali výraznejšie kolísanie práve v jazykovom úze starších respondentov (*vnukovia*: 17,6 % respondentov nad 60 rokov), príp. v skupine do 19 rokov (13 %), oproti tomu z celkového počtu respondentov vo veku od 20 do 60 rokov vytvorilo tvar *vnukovia* iba 7,7 % používateľov.

Súčasná platná kodifikácia vymedzuje pre N pl. maskulína *posol* dvojtvary s poradím morfém *-i/-ovia*.¹⁰ Tvary *poslovia/posli* sa v súčasnej jazykovej praxi ukazujú ako frekvenčne rovnocenné (*poslovia*: 50,3 %, *posli*: 48,2 %). Je však zaujímavé, že rozsah uplatnenia morfémy *-ovia* v N pl. sa zväčšuje priamoúmerne s narastajúcim vekom (0 – 19 rokov: 44,3 %; 20 – 30 rokov: 49,1 %; 31 – 45 rokov: 50,3 %; 46 – 60 rokov: 56,7 %; nad 60 rokov: 57,4 %).

Napokon, pozoruhodné je zistenie, že kým pri slovách *záujemca*, *výherca*, *kartograf* a *ekonóm* sa preukázala tendencia širšieho používania koncovky *-ovia* v N pl. na východnom Slovensku než v ostatných makroregiónoch a koncovka *-i* na západnom Slovensku, pri substantívach *cynik*, *klasik*, *vnuk* a *posol* sa koncovka *-ovia* vo väčšej miere

⁸ Náš predpoklad možno oprieť o údaje vygenerované prostredníctvom elektronického vyhľadávača veršov v Svätom písme, obsahujúcich zadané tvary *mužovia* a *muži*. Tvar *mužovia* sa podľa výsledkov vyhľadávania vyskytuje v 210 veršoch Svätého písma, frekvencia tvaru *muži* je zásadne nižšia (56 veršov s výskytom tohto tvaru).

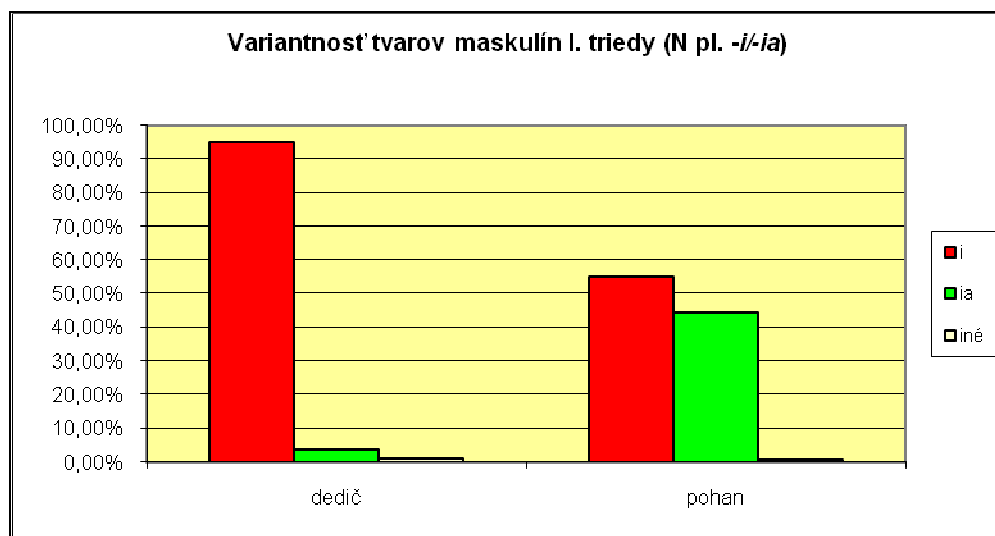
⁹ Aplikovanie jednej z variantných koncoviek pri substantíve *cynik*, príp. *klasik* v N pl. je podľa MSJ (1966, s. 82), L. Dvonča (1984, s. 76) aj M. Sokolovej (2007, s. 53) determinované významom lexémy. Otázkou priamej súvislosti medzi sémantickou a formálnou diferenciáciou týchto tvarov sa nami prezentovaný výskum nezaoberal.

¹⁰ Primárnu pozíciu má morféma *-i* aj napriek tomu, že údaje z výskumu deklinácie v jazykovej praxi z r. 1989 signalizovali preferenčné využitie tvaru s koncovkou *-ovia* (66,9 % respondentov) (Bosák, 1992, s. 340).

vyskytuje práve naopak v odpovediach respondentov zo západného regiónu (*vnukovia*: západ – 12,8 %, východ – 6,9 %, stredné Slovensko – 6,3 %; *cynikovia*: západ – 6 %, východ – 2,2 %, stredné Slovensko – 2,8 %; *klasikovia*: západ – 4,3 %, východ – 1,5 %, stredné Slovensko – 0,6 %; *poslovia*: západ – 55,4 %, východ – 47,3 %, stredné Slovensko – 47,7 %).

3 Maskulína I. triedy (G sg. -a)

Ide o interdeklinačný pohyb na úrovni diferencujúcej morfy v N pl. medzi vzormi *chlap – priateľ*, t. j. **variantnosť tvarov v N pl. s koncovkami -i/-ia**.

Z aspektu relácie kodifikácia – jazyková prax púta pozornosť skutočnosť, že kodifikovaný variant *dedičia* (uvádzaný v kodifikácii na prvom mieste) je v komparácii so sekundárnym kodifikovaným variantom *dediči* využívaný v jazykovej praxi v minimálnej miere (*dedičia*: 3,9 %; *dediči*: 95,2 %). Frekvencia tvaru *dedičia* opäť stúpa priamoúmerne so vzrastajúcim vekom (46 – 60 rokov: 7 %; nad 60 rokov: 12 %).

Výsledky výskumu napokon vypovedajú o výraznom varírovaní morfém v N pl. v deklinácii slova *pohan*. V úplnom nesúlade s platnou kodifikáciou (KSSJ aj PSP uvádzajú pri slove *pohan* v N pl. len koncovku *-ia*) tvar *pohani* vytvorilo až 55 % respondentov. Morfému *-ia* pri tomto substantíve však neuprednostňovali respondenti stredného a vyššieho veku (ako to bolo v prípade maskulína *dedič*), ale práve naopak – tvar *pohania* v nadpolovičnej väčšine aplikovala len skupina vo veku 20 – 30 rokov (53,6 %). Nekodifikovaný tvar *pohani* mal najväčšie zastúpenie u respondentov vo veku 46 – 60 rokov (70,7 %) a viac než 60 rokov (60,2 %).

4 Záver

Zhrňujúc možno konštatovať, že pre súčasný jazykový úzus je významná **výrazná tendencia používať v N pl.** životných maskulín, pre ktoré kodifikácia vymedzuje dvojtvary (*zlatokop, muž, vnuk, cynik, klasik, dedič*), koncovku *-i* na úkor kon-

covky *-ovia*.¹¹ Výsledky výskumu pritom naznačujú, že **aplikovanie koncovky *-ovia* sa** vo väčšine týchto maskulín **redukuje** prevažne **na jazykovú prax staršej generácie** používateľov jazyka (resp. v prípade substantíva *muž* potenciálne i na sféru náboženskej komunikácie) a z hľadiska frekvenčného zaťaženia sa tak nepochybne dostáva na periferiu bežnej rečovej praxe.

Deklináciu maskulín *záujemca, posol, pohan* v N pl. charakterizuje **silné konkurenčné napätie** medzi koncovkami *-i/-ovia* a *-i/-ia* (percentuálny pomer koncoviek je v odpovediach respondentov takmer vyvážený). K pohybu, hoci nie natoľko nápadnému, na úrovni tvarov v N pl. dochádza aj v rámci deklinácie mužských substantív *kartograf, ekonóm* a *výherca*. Je pozoruhodné, že takmer ani jedno z uvedených maskulín, pri ktorých sme exaktne dokumentovali interdeklinačný pohyb medzi sledovanými koncovkami v N pl., **nie je adekvátne reflektované v súčasnej kodifikácii** v podobe explicitného odkazu na existenciu morfolologickej variantnosti v príslušnom páde a čísle (výnimku predstavuje len slovo *posol* a čiastočne azda substantívum *ekonóm*, pri ktorom kodifikácia uvádza morfologické varianty v N pl., ale v poradí morfém, ktoré nezodpovedá reálnemu pomeru frekvenčného využitia tvarov v jazykovom úze). Súčasná kodifikácia v súvislosti s deklináciou slova *záujemca* (analogicky i *výherca*) sa pritom aj z hľadiska dlhodobšieho vývinu charakteristického expanzívnosťou koncovky *-i* v N pl. tohto maskulína javí ako neopodstatnená.

Na základe vyhodnotených sociodemografických údajov sa ukazuje, že koncovka *-ovia* sa vo väčšej miere uplatňuje **na východe Slovenska** pri slovách *záujemca, výherca* a *kartograf*, naproti tomu však v deklinácii slov *cynik, klasik, vnuk* a *posol* je táto koncovka o čosi viac využívaná respondentmi zo **západného regiónu**.

Z hľadiska **súvislosti medzi vekom respondentov a uprednostnenou koncovkou** v N pl. istého substantíva za povšimnutie stojí zaujímavá skutočnosť. **Koncovky v N pl.**, ktoré možno označiť za **príznakové** (buď v dôsledku toho, že pri konkrétnych maskulínach nie sú kodifikované, ale v jazykovej praxi sa rozsiahlo využívajú (*záujemca, výherca, pohan*), alebo v dôsledku toho, že sú ukotvené v kodifikácii, ale komunikanti po nich siahajú v minimálnom rozsahu (*muž, vnuk, cynik, klasik, dedič*)), **sú využívané prevažne respondentmi zo skupiny vymedzenej dolnou vekovou hranicou 45 rokov a z hierarchicky vyššej vekovej kategórie**.

Výsledky sociolingvistického výskumu aplikovaného na pomerne reprezentatívnej vzorke používateľov slovenského jazyka sú závažným dôkazom o dynamickom deklinačnom pohybe v oblasti skloňovania životných maskulín v N pl. v súčasnej jazykovej praxi. Pre potrebu čo najdôslednejšieho zachytenia normy v kodifikácii by tak mali predstavovať jednu z relevantných východiskových báz, zohľadnených pri príprave nových normatívnych prác či gramatických opisov.

¹¹ Nejde však o tendenciu apriórne a bezvýnimočne generalizovateľnú na celý komplex životných osobných maskulín (porov. napr. skloňovanie maskulín *ekonóm, posol* podľa výsledkov výskumu).

Príloha:

Tabuľka kompletizujúca údaje o deklinácii sledovaných maskulín v N pl.					
Slovo	Trieda	Interdeklinačný pohyb	Morfémy v N pl.	Výsledky výskumu (pomer morfémy v %)	Kodifikované morfémy v N pl. (KSSJ, PSP)
záujemca	II.	futbalista – hrdina	-i/-ovia	49,9 : 50,1	-ovia
výherca	II.	futbalista – hrdina	-i/-ovia	29,9 : 69,8	-ovia
kartograf	I.	chlap – syn	-i/-ovia	79,7 : 18,9	-i, -i/-ovia
ekonóm	I.	chlapec – svedok	-i/-ovia	21,4 : 78,4	-i/-ovia
zlatokop	I.	chlap – syn	-i/-ovia	81,8 : 16	-i/-ovia
muž	I.	chlap – syn	-i/-ovia	99,2 : 0,7	-i/-ovia
posol	I.	chlapec – svedok	-i/-ovia	48,2 : 50,3	-i/-ovia
vnuk	I.	chlap – syn	-i/-ovia	89,4 : 10,1	-i/-ovia
cynik	I.	chlap – syn	-i/-ovia	95,4 : 4,2	-i/-ovia
klasik	I.	chlap – syn	-i/-ovia	96,2 : 2,7	-i/-ovia
pohan	I.	chlap – priateľ	-i/-ia	55 : 44,4	-ia
dedič	I.	chlap – priateľ	-i/-ia	95,2 : 3,9	-ia/-i

Literatúra:

BOSÁK, Ján: Sociolingvistická interpretácia niektorých morfológických variantov (I). In: Slovenská reč, 1992, roč. 57, č. 6, s. 337 – 345.

DVONČ, Ladislav: Zbližovanie vzorov chlap a hrdina. In: Kultúra slova, 1978, roč. 12, č. 8, s. 269 – 273.

DVONČ, Ladislav: Nom. pl. substantív vzoru hrdina. In: Slovenská reč, 1978, roč. 43, č. 4, s. 227 – 233.

DVONČ, Ladislav: Dynamika slovenskej morfológie. Bratislava: Veda 1984. 124 s.

GIANITSOVÁ, Lucia: Variantnosť v deklinačnom systéme maskulín (Možnosti využitia databázy SNK). In: Varia XIV. Ed. M. Olšiak. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV 2006, s. 358 – 367.

GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, Lucia: Postoje používateľov jazyka k morfológickej variantnosti v slovenčine (úvodné poznámky k dotazníkovému prieskumu). In: Varia. XVIII. Zborník príspevkov z XVIII. kolokvia mladých jazykovedcov. Prešov – Kokošovce-Sigord 3. – 5. decembra 2008. Eds. M. Ološtiak – M. Ivanová – L. Gianitsová-Ološtiaková. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2009, s. 179 – 196.

Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. 4. vyd. Bratislava: Veda 2003. 985 s.

Morfológia slovenského jazyka. Red. J. Ružička. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1966. 896 s.

Pravidlá slovenského pravopisu. Red. M. Považaj. 3. vyd. Bratislava: Veda 2000. 590 s.

Slovník slovenského jazyka. Red. Š. Peciar. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1959 – 1968.

SOKOLOVÁ, Miloslava: Nový deklinačný systém slovenských substantív. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2007. 345 s.

Internetový prameň:

<http://www.svatepismo.sk/hladat.php>